

Asia: VN/2741/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit esityksen lakipykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Valtioneuvoston esitys liittyy hallitusohjelmaan, jonka tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla sekä kaventaa oppimiseroja ja lisätä koulutuksellista tasa-arvoa. Tiedekunta pitää hyvänä esitysluonnoksessa ehdotettua uutta lakia kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä siihen liittyvää varhaiskasvatuslain muutosta. Kokeilun toteutusaika vuosille 2021–2024 sekä sen liittyminen Oikeus oppia –kehittämishjelmaan nähdään hyvänä.

2. Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta pitää tärkeänä, että Kansallinen koulutuksen arviointikeskus vastaa kokeilun seurannasta ja arvioinnista. Kokeilua tutkimuksellisesti ja tieteellisesti arvioivan ryhmän jäsenten tulee koostua varhaiskasvatuksen alan asiantuntijoista ja muista alan monitieteisistä asiantuntijoista, joiden tehtävänä on arvioida pääasiassa sitä, miten kaksivuotinen esiopetuskokeilu edistäisi parhaiten jokaisen lapsen oppimista ja hyvinvointia. Kun kokeilulla tavoitellaan tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, emotionaaliin, sosiaaliin ja kognitiivisiin taitoihin, hyvinvointiin ja terveen itsetunnon muodostumiseen, on valitun näkökulman suhteessa oppimiseen ja hyvinvointiin on oltava riittävän laaja, eikä se voi perustua vain taloudelliseen tehokkuusajatteluun. Kaksivuotisen esiopetuskokeilun laadun tarkastelussa ja arvioinnissa on ensiarvoisen tärkeää ottaa huomioon esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen kuuluva kokonaisvaltainen, lasten ja perheiden osallisuutta, ilmaisun monia muotoja ja leikkiin perustuvaa varhaiskasvatuspedagogiikkaa korostava laadun arviointi.

3. Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia kokeilun käytännön toteuttamiseen, kuten kuljetusten, tilojen, henkilöstön tai täydentävän varhaiskasvatuksen järjestelyihin?

-

4. Kommentit esityksen lapsi-, perhe- tai sukupuolivaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia kokeilun vaikutuksista perheiden arkeen, kuten erilaisiin perhe-etuuksiin?

Pidämme kokeilun tavoitteita esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta koskien erinomaisina ja koulutuksellista tasa-arvoa lisäävinä tekijöinä. Kannatettavina tavoitteena pidämme myös esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheen vahvistamista sekä perheiden palveluvalintoja. Kokeilussa mahdollistetaan 5-vuotiaiden osallistuminen suunnitelmalliseen esiopetukseen ja arvioidaan kaksivuotisen esiopetuksen vaikuttavuutta. Opetushallitus on mielestämme luonnollinen taho vastaamaan kokeilun liittyvän opetussuunnitelman perusteiden laatimisesta ja perusteasiakirjan toimeenpanon tuesta sekä kokeilutoiminnan etenemisen raportoinnista. Opetussuunnitelmaan on keskeistä saada ne kokonaisvaltaiset lapsen oppimista ja hyvinvointia edistävät elementit, jotka ovat mukana VASU 2018 ja EOPS 2014 normeissa.

5. Kommentit esityksen tietosuoja- ja tiedonhallintavaikutusten arviointiin.

-

6. Muut kommentit.

Kokeiluun osallistuvat kunnat ja esiopetuksen toimipaikat on suunniteltu valittaviksi ositettuna satunnaisotantana. Kokeilun kohdejoukkoa pidämme muutoin sopivana ja riittävän kattavana ryhmänä, mutta yliopistollisena opettajankoulutusyksikkönä pitäisimme tärkeänä, että kokeiluun olisi tarpeellista osallistaa ainakin myös ne varhaiskasvatuksen opettajankoulutusyksikköjen opetusharjoittelupäiväkodit, joissa tutkimusperustaista ja kehittävää varhaiskasvatuksen opettajankoulutusta toteutetaan (mm. valtakunnallinen ns. pikkunorssiverkosto). Kokeilun tavoitteissa mainittu esiopetuksen ja alkuopetuksen muodostama nykyistä yhtenäisempi ja joustavampi kokonaisuus olisi hyvä syy muuttaa varhaiskasvatustieteen lakia samalla niin, että se mahdollistaisi yhdenvertaisesti (suhteessa yliopistolliseen harjoittelukoulujärjestelmään) yliopistollisen harjoittelupäiväkotijärjestelmän kehittämisen.

7. Liitä oheen enintään 1 A4-sivun tiivistelmä lausunnosta.

-

Våg Hans

Turun yliopisto - Turun yliopisto / Kasvatustieteiden tiedekunta